

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор СНУ імені В. Даля

Ольга ПОРКУЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

П4 ВИРОБНИЧА ПРАКТА
ЗА ПРОФІЛЕМ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти бакалавр
(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Здоров'я людини	01 Освіта / Педагогіка	017 Фізична культура і спорт	Фізична культура і спорт: інклюзивність та освіта

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Вадим ТАРАСОВ

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Короткий опис тем
1	Вступ до спеціальності	Фізична культура як суспільне явище та галузь діяльності. Програмно-нормативні засади розвитку галузі фізичної культури. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні. Характеристика професійної діяльності фахівців фізичної культури і спорту зокрема в інклюзивному середовищі.
1	Безпека життєдіяльності, основи охорони праці, цивільний захист	Безпека життєдіяльності в системі «Людина – природне / виробниче / побутове середовище». Різновиди травматизму і класифікація ушкоджень. Види інструктажу. Загальні організаційно-профілактичні заходи забезпечення безпеки на навчально-тренувальних заняттях.
1	Гімнастика з методикою викладання	Гімнастична термінологія як компонент системи спортивної термінології та її значення. Причини виникнення травм (під час навчання, спортивного тренування та правила організації занять). Гімнастичні прилади та інвентар. Стройові вправи. Вправи для загального розвитку. Методика навчання
2	Педагогіка	Педагогіка фізичного виховання і спорту. Структура педагогічної діяльності тренера та особливості спортивної кар'єри. Планування та організація спортивно-педагогічного процесу. Дидактичні основи ефективності тренувального процесу.
2	Психологія	Психологічні особливості спортивної діяльності. Загальна психологічна характеристика фізичних вправ, фізичних якостей та рухових навичок. Психологічні основи спортивної дидактики. Психологія особистості спортсмена.
3	Легка атлетика з методикою викладання	Методика проведення загально розвиваючих вправ (ЗРВ) та спеціально бігових вправ (СБВ) в легкій атлетиці. Методика навчання техніки бігу на короткі, середні та довгі дистанції, техніки метання, техніки стрибків у довжину та висоту Методика проведення змагань та суддівства.
3	Теорія і методика фізичного виховання	Фізичне виховання (ФВ) як соціальне явище. Педагогічний процес у сфері ФВ. Засоби та методи ФВ. Навантаження і відпочинок як взаємопов'язані компоненти виконання фізичних вправ. Основи теорії адаптації та закономірності її використання у ФВ. Навчання рухових дій. Розвиток фізичних якостей. Форми
	Спортивні та рухливі ігри з методикою викладання	Характеристика та організація проведення рухливих ігор. Організація та особливості методики проведення рухливих, національних ігор та ігор-естафет. Спортивні ігри в системі фізичного виховання та спорту. Методика навчання прийомам і діям гри у бадмінтон, баскетбол, волейбол, теніс, гандбол тощо.

1. ОПИС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ЗА ПРОФІЛЕМ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЇ

1.1. Організація проведення виробничої практики

Мета полягає у набутті та закріпленні здобувачами практичних умінь та навичок організації та проведення тренувальних занять з обраного виду спорту в ДЮСШ, ДЮСШ з інвалідністю, спортивних клубах, федераціях, спортивних секціях, спортивно-оздоровчих та фітнес клубах, клубах атлетичної гімнастики, громадських організаціях зі спортсменами груп спортивного вдосконалення.

Завдання виробничої практики є:

1. формування професійних навичок і вмінь щодо практичної спрямованості навчально-тренувального процесу;
2. поглиблення й закріплення професійно-педагогічних та психолого-педагогічних знань, умінь і навичок на основі ознайомлення із станом навчально-тренувального процесу;
3. підготовка здобувачів вищої освіти до самостійної роботи в якості тренера-викладача в обраному виді спорту, отримання повної уяви про зміст та характер тренерсько-викладацької діяльності на різних етапах підготовки спортсменів;
4. формування практичних навичок організації фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи з дітьми, особами з інвалідністю та інтерес до тренерської діяльності.
5. формування навичок щодо організації, планування, проведення навчально- тренувального процесу, здійснення контролю за ним та організації змагальної діяльності спортсменів;
6. ознайомлення зі структурою, формами, методами та змістом роботи спортивних організацій (об'єктів практики) на основі вивчення нормативної організаційно-методичної, фінансової документації та проведення бесід з керівним складом організацій.

По завершенню практики здобувач повинен *знати*:

- ✓ різні форми організації занять фізичними вправами;
- ✓ популярні види рухової активності оздоровчої спрямованості;
- ✓ визначення навчально-тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за фізичним станом, облік навантаження спортсменів у процесі занять, підбиття підсумків навчально-тренувального процесу;
- ✓ облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу.

уміти:

- ✓ ефективно використовувати основні положення загальної теорії та методики підготовки спортсменів;
- ✓ - здійснювати навчально-виховний процес в обраному виді спорту з урахуванням вимог сучасних науково-методичних концепцій програмування,

контролю та управління процесом фізичної підготовки спортсменів високого класу;

- ✓ - застосовувати основні положення теорії спорту для розв'язання завдань набору та відбору спортсменів;

- ✓ - організовувати та проводити змагання з обраного виду спорту, виконувати функції судді та представника команди, дотримуватись правил техніки безпеки, експлуатації спортивного інвентарю та спортивних споруд.

Успішне проходження практики дозволить здобувачам вищої освіти набути наступних програмних компетентностей:

ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.

СК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.

СК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.

СК4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.

СК10. Здатність здійснювати навчання, виховання та соціалізацію людини у сфері фізичної культури і спорту, застосовуючи різні педагогічні методи та прийоми.

СК11. Здатність аналізувати прояви психіки людини під час занять фізичною культурою і спортом

СК12. Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.

СК14. Здатність до розуміння основних принципів педагогіки та психологічних особливостей людей з особливими потребами.

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримує можливість формувати та розвивати soft skills – здатність до навчання, вміння знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між розрізненими елементами, здатність ефективно взаємодіяти з оточуючими людьми, досягати компромісів, творчі здібності (креативність).

1.2. Терміни, тривалість та результати навчання практики

Семестр / кіль-ть тижнів	Кількість кредитів (ECTS) / годин	Зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання*
8 семестр / 3 тиж.	4,0 / 120 год.	ПР4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення. ПР5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег. ПР7. Здійснювати навчання руховим діям та розвиток рухових якостей людини в умовах різних форм організації занять фізичними вправами ПР8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань ПР9. Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення ПР10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи. ПР11. Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту. ПР13. Використовувати засвоєнні уміння і навички занять популярними видами рухової активності оздоровчої спрямованості. ПР17. Знати та розуміти сутність, принципи, методи, форми та організацію процесу навчання і виховання людини. ПР18. Аналізувати психічні процеси, стани та властивості людини під час занять фізичною культурою і спортом. ПР20. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. ПР21. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

1.3. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики за профілем майбутньої професії та оформлення звіту

Виробнича практика за профілем майбутньої професії є важливим засобом підготовки здобувачів вищої освіти до майбутньої самостійної професійної діяльності. Вона допомагає здобувачам вищої освіти глибоко і свідомо опанувати теоретичні курси педагогіки, психології, методики викладання, створює умови для оволодіння уміннями та навичками комплексного підходу тренера з виду спорту (федерації, збірної чи клубної команди, спортивної школи і т. ін.), тренера-викладача з виду спорту (спортивної школи, секції), інструктора-методиста спортивної школи, інструктора з фізкультури, інструктора з аеробіки, інструктора-методиста тренажерного комплексу (залу), фітнес-тренера, інструктора-методиста з фізичної культури та спорту, інструктора-методиста з виробничої гімнастики, спортсмена-інструктора, спортсмена-професіонала з виду спорту.

Виробнича практика за профілем майбутньої професії сприятиме поглибленню усвідомлення відповідальності і вимог, які ставляться до професії тренера, інструктора та інших відповідних посад і реалістичного підходу до майбутньої професійної діяльності.

Здобувачі вищої освіти проходять практику протягом 3-х тижнів у восьмому семестрі, в якості тренера-викладача з обраного виду спорту за такими напрямками:

організаційну, навчально-методичну, навчально-спортивну, виховну, адміністративно-господарську роботу.

2.1. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Всього	У тому числі				Всього	У тому числі			
		ЛК	ПЗ	Інд. завд.	С.Р.		ЛК	ПЗ	Інд. завд.	С.Р.
1	14	2			12	14	2			12
2	26				26	26				26
3	28			10	28	28			10	28
4	38				28	38				28
5	14				14	14				14
Всього	120	2		10	108	120	2		10	108

2.2. ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (ПЕДАГОГІЧНОЇ)

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 1. Організаційна робота			
Лекції	Участь здобувачів освіти у настановній та підсумковій конференціях. Знайомство з програмою виробничої практики (педагогічної). Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці.	Запис про заходи у щоденнику (Додаток А) Положення про спортивну організацію. Статут організації Розклад тренувальних занять. Плани виховної роботи. Накази. Статистичні звіти тощо. Складання та оформлення календарного графіку проходження практики	1-5
Самостійна робота	Ознайомлення з діяльністю спортивної організації – об'єкта практики. Ознайомлення з організацією тренувального процесу, виховної роботи, структурою і змістом підготовки спортсменів. Ознайомлення з установчими документами та основними напрямками роботи бази практики. Знайомство з адміністрацією спортивної організації, тренерським складом, спортсменами та рівнем їхньої спортивної підготовленості. Ознайомлення зі станом матеріально-технічного, методичного та наукового забезпечення навчально-тренувального процесу. Складання календарного графіку проходження практики та його узгодження з керівником практики. Внесення запису до щоденника практики.		
Тема 2. Навчально-методична робота			
Самостійна робота	Визначення контингенту учнів і навчальних груп для проведення практики (у разі необхідності проведення набору в групи, комплектування навчальних груп і команд). Ознайомлення з плануванням та обліком роботи груп бази практики (спортивної школи, ДЮСШ, СДЮШОР). Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в групах бази практики. Складання розкладу для закріпленої групи спортсменів. Підготовка місць для проведення занять, спортивного інвентарю, приладів, обладнання. Визначення і розробка організаційних форм проведення занять та взаємодії з тренерами. Спостереження і аналіз відкритих тренувальних занять тренерами з виду спорту, вивчення процесу підготовки до тренувального процесу. Проведення обліку успішності та іншої навчальної документації і навчально-тренувальної і змагальної діяльності в закріплених групах. Участь у роботі тренерської ради, педагогічної ради, федерації з виду спорту.	Складання поурочних робочих планів в закріплених групах (початкової підготовки, навчально-тренувальної групи, групи спортивного вдосконалення). Проведення практикантом навчально-тренувального заняття в якості помічника (Додаток Б) Внесення запису до щоденника практики.	5-15

Тема 3. Навчально-спортивна робота			
Самостійна робота	Визначення мети, завдань навчання, тренувального процесу і виховної роботи зі спортсменами Складання планів тренувального процесу на мезоцикл, макроцикл, конспектів тренувальних занять. Проведення тренувальних занять. Визначення тренувальних завдань, управління діяльністю, оперативний контроль за фізичним станом, облік навантаження спортсменів у процесі занять, підбиття підсумків тренувального процесу. Облік виконаного тренувального обсягу та ефективності навчально-тренувального процесу. Участь в організації і проведенні спортивних змагань. Участь у роботі суддівської колегії як представника команди. Подача заявок, перезаявок, подача протесту. Підготовка звіту про проведення змагань чи участі у змаганнях. Участь у проведенні спортивних змагань як члена суддівської служби, судді, головного секретаря.	План тренувального процесу на мезоцикл, макроцикл, конспектів тренувальних занять. Плани-конспекти занять (5 шт.) Суддівська документація (заявка, перезаявка, протоколи змагань, звіт суддівської колегії). Журнал обліку роботи.	5-20
Тема 4. Виховна робота			
Самостійна робота	Визначення мети, завдань, форм і методів виховної роботи відповідно до контингенту групи спортсменів. Проведення бесід, диспутів, обговорення, спортивних статей і книг, зустрічі з видатними спортсменами, ветеранами спорту. Плани диспутів і організація культурного дозвілля.	Конспекти бесід, плани диспутів, тексти доповідей. Внесення запису до щоденника практики.	5-10
Тема 5. Адміністративно-господарська та фінансова діяльність			
Самостійна робота	Вивчення фінансових документів спортивної організації – об'єкта практики. Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів спортивних змагань, відряджень, інших спортивно-масових заходів. Складання фінансових звітів про проведення спортивних заходів та відряджень. Участь у придбанні спортивного інвентарю, спортивної форми, обладнання, його списання. Участь у роботі тренерської ради, педагогічної ради, федерації з виду спорту.	Оформлення документації на проведення навчально-тренувальних зборів спортивних змагань. Внесення запису до щоденника практики.	5-10
Тема 6. Звіт за результатами практики			
Самостійна робота	Оформлення звітної документації практики. (Додаток В)	Презентація діяльності однієї з установ, організації (за вибором), яку відвідав практикант	40
Підсумковий контроль		ЗАЛІК	

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

Виробнича практика здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 017 Фізична культура і спорт проводиться на таких базах, як: дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, спортивні клуби, громадські організації, Комітети з фізичної культури і спорту, Федерації з видів спорту.

З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) університет завчасно укладає договори на її проведення за формою, визначеною в додатку 1 Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти СНУ ім. В. Даля. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

Базами практики можуть бути визначені заклади, що знаходяться в місті Києві, Київській області та інших областей України, незалежно від їх організаційно-правових форм власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно (з дозволу кафедр) підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

Для здобувачів вищої освіти – іноземних громадян бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки фахівців та можуть бути розташовані як на території країни - замовника на фахівців, так і в межах України.

Здобувачі вищої освіти з іноземним громадянством у встановленому порядку отримують програми та індивідуальне завдання (за наявності). Після закінчення практики вони складають звіт в порядку, встановленому кафедрою. При проходженні практики в межах України здобувачі з іноземним громадянством дотримуються Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти СНУ ім. В. Даля.

Бази практик в особі їх перших керівників разом зі СНУ ім. В. Даля несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів вищої освіти.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Загальну відповідальність за організацію процесу практичної підготовки здобувачів вищої освіти та контроль за ним покладено на деканів факультетів.

Локальну відповідальність за навчально-методичне керівництво та виконання програм практик покладено на завідувачів відповідних кафедр СНУ ім. В. Даля.

До керівництва практикою здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені викладачі кафедри фізичної культури і спорту.

4.1. Керівник практики від університету:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та визначає потребу проведення певних заходів до прибуття здобувачів вищої освіти на практику;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики:
 - ✓ інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання здобувачам вищої освіти (практикантам) необхідних документів (направлення, програма, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання);
 - ✓ інформує здобувачів освіти про місце, строки проведення практики та форми звітування;
- повідомляє здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання письмового звіту про проходження здобувачем практики, оформлення виконаного індивідуального завдання, щоденник практики, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту здобувачів вищої освіти та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики здобувачів вищої освіти.

4.2. Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує *випускова кафедра*, разом з керівниками від баз практики, які здійснюють наступні заходи:

- розробляють програму практики і при необхідності доопрацьовують її, але не рідше, ніж один раз на три роки;
- складають розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики з урахуванням замовлень на підготовку фахівців та їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- відслідковують своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- розробляють тематику індивідуальних завдань (відповідно до затвердженої програми практики підготовки фахівців) та надають методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів необхідних для її виконання;
- проводять обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданні кафедри фізичної культури і спорту;
- приймають захист звітів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінюють результати практики здобувачів вищої освіти та виставляють оцінки.

Розподіл здобувачів вищої освіти на практику проводиться кафедрою з урахуванням замовлень на підготовку фахівців та їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

Для здобувачів вищої освіти, які навчаються без відриву від виробництва, може передбачатися практика тривалістю до одного місяця. Практика може проводитися за місцем роботи здобувача вищої освіти без відриву від виробництва за індивідуальним завданням.

Обов'язки керівника та безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів про проведення практики здобувачів освіти СНУ ім. В. Даля.

4.3. Здобувачі вищої освіти СНУ ім. В. Даля при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від університету консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- вести щоденник встановленої форми, в якому фіксувати обсяг та зміст виконаної за день роботи;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук-оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики;
- своєчасно скласти залік з практики у відповідності до системи звітності з практики.

4.4. Особливості організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

1. Види та обсяги практик плануються у відповідності до денної форми навчання, визначаються освітньо-професійною програмою, навчальним планом і графіком освітнього процесу.

2. Всі основні пункти даної програми стосуються також здобувачів заочної форми навчання.

4. Здобувачі освіти заочної форми навчання проходять практику як правило в сесійний та міжсесійний період.

5. Проведення практики для здобувачів освіти заочної форми навчання здійснюється на базі підприємств (організацій, установ), регіональних центрів в сфері фізичної культури і спорту, закладах освіти, закладах позашкільної освіти, державного управління, а також інших допоміжних об'єктах за умови

забезпечення ними виконання у повному обсязі навчальних планів і програм практики.

6. Здобувачам освіти заочної форми навчання, які працюють за фахом, що відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, за якою вони здобувають вищу освіту із навантаженням не менше 0,5 ставки, практика зараховується за наявності завіреної ксерокопії трудової книжки, відповідної довідки та характеристики з місця роботи з якісною оцінкою їх професійної діяльності.

Практичну діяльність такого здобувача освіти оцінює керівник бази практики у характеристиці з місця роботи за розширеною шкалою підсумкового контролю (виставленою оцінкою за 100-бальною шкалою ЄКТС), яка використовується в університеті, а керівник практики від кафедри вносить оцінку у відомість обліку успішності здобувача та індивідуальний навчальний план.

Здобувач, який не виконав програму з практики, отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється повторно на практику під час студентських канікул або відраховується з університету.

На здобувачів-практикантів, які порушують правила внутрішнього розпорядку та виробничої дисципліни, керівниками баз практики можуть накладатися стягнення, про що повідомляється декан факультету здоров'я людини. Декан вирішує питання подальшого проходження практики та перебування здобувача вищої освіти в університеті.

5. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИК

Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності; спостереження, опитування, тестування та вимірювання у фізичній культурі і спорті; словесні, наочні та практичні методи фізичного виховання та спортивної підготовки; технології організації та проведення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.

На кафедрі фізичної культури і спорту під час проходження практики здобувачами вищої освіти використовується система поточного (результати щоденної діяльності здобувачів) та підсумкового (результативність практики за підсумками досягнення поставлених цілей) контролю виконання окремих розділів та усієї програми практики.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний) з виробничої практики здійснюється безпосередньо на місцях проходження практики керівником від бази (спостереження за виконанням поставлених завдань та оцінювання відвідування, дисциплінованості, ініціативності, старанності, безконфліктності здобувачів під час роботи на місцях практики).

Контроль з боку керівника практики від закладу вищої освіти здійснюється шляхом перевірки документації практики.

Керівники проводять контроль за відвідуванням здобувачами баз практики, дотриманням ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно встановленому графіку, що фіксується здобувачами в щоденниках з

практики та підтверджується підписом керівника практики від підприємства кожен день. Перевіряються поточні записи з виконаних питань програми, а також підсумковий звіт з практики.

Звіт про практику здається на кафедру протягом **двох днів** після повернення здобувача з практики.

Захист з практики проходить перед спеціально призначеною комісією з двох-трьох осіб за участю викладача – керівника практики від університету.

Рейтинг здобувача з практики визначається за 100-бальною шкалою.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИДІВ РОБОТИ

Діяльність студента-практиканта оцінюється за такими видами роботи:

- організаційна робота (1 – 5 балів);
- навчально-методична робота (5 – 15 балів);
- навчально-спортивна робота (5 – 20 балів);
- виховна робота (5 – 10 балів);
- адміністративно-господарська та фінансова діяльність (5 – 10 балів).
- звіт за результатами практики (1 – 40 балів)

Організаційна робота

5 балів – здобувач вищої освіти працював на базі практики кожного робочого дня, усі документи звітної документації оформлені бездоганно.

4 балів – здобувач вищої освіти працював на базі практики за розкладом тренувальних занять у закріпленій групі, був присутнім на спортивно-масових, фізкультурно-оздоровчих і виховних заходах лише своєї групи. З поважних причин пропустив певний період виробничої практики. Звітні документи мають окремі помилки (орфографічні, стилістичні, методичні).

2 – 3 бали – здобувач вищої освіти обмежився проведенням тренувань, не з'являвся на окремі спортивно-масові, фізкультурно-оздоровчі і виховні заходи. Без поважних причин пропустив певний період практики. Звітні документи мають значні методичні помилки.

1 бал – здобувач вищої освіти пропускав тренування, не з'являвся на спортивно-масові, фізкультурно-оздоровчі, виховні заходи групи на базі практики без поважних причин, пропустив значний період практики. Звітні документи мають грубі методичні помилки або відсутній один чи декілька з документів.

Навчально-методична робота

14 – 15 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі виконав завдання індивідуального плану з навчально-методичної роботи. Творчо застосовував отримані знання з педагогіки, ТМФВ, Теорії спорту, гімнастики, легкої атлетики та інших видів рухової діяльності при проведенні тренувальних занять, складанні робочих планів, конспектів. Вміє аналізувати хід тренувального заняття, дати рекомендації щодо покращення його якості.

11 – 13 балів – здобувач вищої освіти виконав завдання з навчально-методичної роботи. Добре проводив навчально-тренувальні заняття, вміє

планувати тренувальний процес, але недостатньо проявляв творчість, ініціативність, самостійність при вирішенні практичних проблем.

8 – 10 балів – здобувач вищої освіти не виконав окремі розділи плану з навчально-методичної роботи. Під час проведення навчально-тренувальних занять використовував лише прості форми організації, були відсутні творчий підхід, самостійність, ініціатива. Слабо орієнтується в плануванні та формах контролю.

5 – 7 балів – здобувач вищої освіти повністю не виконав індивідуального плану з навчально-методичної роботи. Не орієнтується у використанні засобів і методів тренування, не вміє проаналізувати свої дії і педагогічні вміння колег. Не знає принципів планування навчально-тренувального матеріалу.

Навчально-спортивна робота

17 – 20 балів – здобувач вищої освіти повністю виконав індивідуальний план із спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи. Творчо застосовував отримані знання під час проведення тренувальних занять. Успішно провів спортивно-масовий захід в масштабі бази практики і оформив відповідні документи обліку і звіту.

13 – 16 балів – здобувач вищої освіти виконав індивідуальний план із спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи, але недостатньо проявляв творчість, ініціативу, самостійність під час проведення спортивно-масових заходів.

9 – 12 балів – здобувач вищої освіти виконав найпростіші форми організації та проведення спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи. Слабо орієнтується в оформленні облікової та звітної документації. Не проявляв творчість, самостійність й ініціативу.

5 – 8 балів – здобувач вищої освіти не проводив спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи у закріпленій групі, не брав участь у проведенні загально-бригадного заходу в масштабах ДЮСШ чи іншої бази практики, не представив відповідних звітних документів.

Виховна робота

10 балів – здобувач вищої освіти повністю виконав індивідуальний план із виховної роботи. Проявляв творчість, ініціативу і самостійність у проведенні виховної роботи в закріпленій групі та брав активну участь у виховній роботі в масштабах ДЮСШ чи іншої бази практики. Став авторитетом для дітей. Представив відповідну документацію з розділу. Отримав схвальний відгук тренерського колективу.

8 – 9 балів – здобувач вищої освіти виконав індивідуальний план із виховної роботи, але недостатньо проявив творчість, ініціативу, самостійність. Мав хороший контакт з дітьми. Оформив відповідну документацію, отримав позитивний відгук керівника бази практики.

6 – 7 балів – здобувач вищої освіти не виконав окремі розділи плану з виховної роботи. Використав найпростіші форми виховної роботи. Були відсутні творчий підхід, самостійність, ініціатива. Отримав задовільний відгук керівника бази практики.

5 бал – здобувач вищої освіти не проводив виховної роботи з дітьми у закріпленій групі, отримав негативний відгук керівника бази практики.

Адміністративно-господарська та фінансова діяльність

10 балів – здобувач вищої освіти повністю виконав завдання з науково-дослідницької роботи. Зробив аналіз і висновки до даної роботи. Дав рекомендації і пропозиції.

8 – 9 балів – здобувач вищої освіти виконав завдання з науково-дослідницької роботи. Зробив аналіз і висновки до даної роботи, але не дав рекомендацій і пропозицій щодо покращення результатів.

7-6 балів – здобувач вищої освіти обмежився виконанням практичного завдання з науково-дослідницької роботи, без аналізу, висновків і пропозицій.

5 балів – здобувач вищої освіти виконав практичне завдання з грубими помилками, що дає підстави вважати роботу надуманою.

Захист практики

5 балів – у відповіді здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематизовані, ґрунтовні знання програмного матеріалу; уміння диференціювати та уніфікувати знання; застосовувати правила в конкретних ситуаціях; продемонстрував здатність до творчого аналізу, узагальнення ключових положень та знань основної і додаткової літератури. студент працював на базі практики кожного робочого дня, усі документи звітної документації оформлені бездоганно.

4 бали – здобувач вищої освіти виявив знання програмного матеріалу; правильно побудував відповідь, але не висвітлив ключових моментів або описав їх поверхнево.

3 бали – у відповіді здобувач вищої освіти продемонстрував поверхневі знання основного програмного матеріалу, що необхідний у практичній роботі, при формулюванні базових положень допустив суттєві помилки.

2 бали – відповідь здобувач вищої освіти поверхнева, допущені принципові помилки, які порушують логіку базових положень програмного матеріалу.

1 бал – здобувач вищої освіти виклав матеріал на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих позицій окремими словами чи реченнями.

Оцінка за освоєння курсу виставляється згідно шкали оцінювання.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Арефьев В.Г., Михайлова Н.Д. Навчально-методичний посібник за Самостійна робота здобувачів під час педагогічної практики. Київ. 2015. 128 с.
2. Бекас О.О., Паламарчук Ю. Г. Фізична підготовка юних спортсменів: навч.-метод. посіб. Вінниця. ВДПУ ім. М. Коцюбинського. 2014. 151 с.
3. Волков В. Основи теорії та методики фізичної підготовки здобувачської молоді: навч. посібник. Київ: Освіта України. 2008. 256 с.
4. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Практика в системі фізкультурної освіти: навч. посіб. Київ: Олімпійська література. 2014. 190 с.
5. Закон України «Про фізичну культуру і спорт», від 24 грудня 1993 року № 3809-XII. – ст. 1-5, 41.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12/page#Text>
6. Кемкіна В.І., Сокирко О.С., Понаморьов В.О., Кемкін В.В. Теорія та методика підготовки спортсменів: навч. посіб. Запоріжжя: ЗНТУ. 2014. 148 с.
7. Кіндрат В.К. Організація фізкультурної та спортивно-масової роботи в різних сферах суспільства: навч. посіб. Рівне: Волин. Обереги. 2015. 258 с.
8. Круцевич Т.Ю. Теорія и методика фізичного виховання. Методика фізичного виховання різних груп населення. Т.2. Київ: Олімпійська література, 2018. С. 155-174.
9. Круцевич Т.Ю., Безверхня Г.В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення: навч. посібник. Київ: Олімпійська література. 2018. 248 с.
10. Куроченко І.П. Правові, організаційні та методичні засади фізичної культури і спорту в Україні: навч. практикум. Ірпінь: НУ ДПС України. 2016. 612 с.
11. Лист МОН України Про практичну підготовку здобувачів № 1/9-93 від 07.02.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v9-93290-09#Text>
12. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Фізична культура 6 – 9 класи. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698 URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.fizichna-kultura-6-9.pdf>
13. Навчальні програми для закладів фізичної культури і спорту з видів спорту. Олімпійські види спорту. URL: <https://mms.gov.ua/sport/dityachoyunackij-ta-rezervnij-sport/navchalni-programi-dlya-zakladiv-fizichnoyi-kulturi-i-sportu-z-vidiv-sportu/olimpijski-vidi-sportu>
14. Навчальні програми для закладів фізичної культури і спорту з видів спорту. Неолімпійські види спорту. URL: <https://mms.gov.ua/sport/dityachoyunackij-ta-rezervnij-sport/navchalni-programi-dlya-zakladiv-fizichnoyi-kulturi-i-sportu-z-vidiv-sportu/neolimpijski-vidi-sportu>
15. Олексієнко Я.І., Дудник І.О., Курінна В.В. Основні чинники здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. 175 с.
16. Положення «Про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від

08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>

17. Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Наказ ректора № 103/4 від 04.06.2020 р.

18. Постанова КМУ № 993 від 5 листопада 2008 р. Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу. Редакція від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>

19. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 567. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/017-Fizkultura.sport-bakalavr.28.07.pdf>

Додаткова

1. Андреева, О. Б., Подоляка, П. С. Формування соціальних навичок майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту, фізичної терапії та ерготерапії. *Rehabilitation and Recreation* (10), 2022 с. 10–16. <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.10.1>

2. Блавт О. Інклюзивне фізичне виховання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами засобами дистанційних технологій. *Іноватика у вихованні*. 2022. Вип. 15. С. 27–34. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiu.v1i15.461>

3. Когут І., Маринич В., Чебанова К. Впровадження інклюзивного навчання у фізкультурно-оздоровчі, спортивні та інші заклади освіти. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2020. № 1. С. 117-127.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

3. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність». Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28.10.2016 № 4080. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

4. Постанова КМУ Про затвердження Положення про дитячу юнацьку-спорту школу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>;

5. Наказ ММС України № 4080 від 28.10.2016 р. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

6. Національний олімпійський комітет URL: <https://noc-ukr.org/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Шаблон (версія 01)

Затверджений наказом ректора СНУ ім. В. Даля
10.07.2019 № 199/17

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА
ДАЛЯ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

факультет _____

кафедра _____

освітній ступінь _____
(бакалавр, магістр)

спеціальність _____
(назва)

спеціалізація _____
(назва)

_____ курс, група _____

Здобувач вищої освіти

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ініціали і прізвище відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

Підприємства, організації, установи «__» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, ініціали і прізвище відповідальної особи)

Продовження *Додатку А*

КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

[illegible]

Керівники практики:

Від закладу вищої освіти _____
(підпис)

(ініціали і прізвище)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис)

(ініціали і прізвище)

Продовження *Додатку А*

Робочі записи під час практики

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, typical of notebook or legal stationery. There are no margins, text, or other markings on the page.

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства,
організації, установи _____

Печатка

(підпис)

(ініціали і прізвище)

« _____ » 20 _____ року

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Оцінка:

кількість балів _____
(цифрами і словами)

(підпис)

(ініціали і прізвище)

Основні положення практики

1. Здобувачі вищої освіти при проходженні практики зобов'язані:
 - до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
 - своєчасно прибути на базу практики;
 - у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
 - вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
 - нести відповідальність за виконану роботу;
 - своєчасно скласти залік з практики.

2. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача за практику - це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та інше), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформляється звіт за вимогами, які встановлює заклад вищої освіти.

2.1. Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній завідуючим кафедрою або заступником директора навчального закладу. Комісія приймає залік у здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або у вищому навчальному закладі протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку здобувача за підписами членів комісії.

2.2. Оцінка здобувача вищої освіти за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю.

2.3. Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики, крім переддипломної, повторно при виконанні умов, визначених закладом вищої освіти. Здобувач вищої освіти, який востаннє отримав негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується з вищого навчального закладу.

Ознайомлений:

(підпис здобувача вищої освіти)

План-конспект навчально-тренувального заняття № ____

для _____

Тема заняття: _____

Завдання: 1 _____
 2 _____
 3 _____

Місце проведення _____

Дата проведення _____ Години _____

Інвентар _____

№	Зміст заняття	Дозування	Організаційно-методичні вказівки
I. Підготовча частина			

II. Основна частина			
Заклучна частина			

Педагогічні зауваження щодо проведеного уроку фізичної культури

Приклад оформлення титульної сторінки звіту про проходження практики
**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Факультет здоров'я людини
Кафедра фізичної культури і спорту

ЗВІТ

про проходження _____ практики
(назва виду практики)

Здобувача (чки) вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

освітній ступінь

(бакалавр, магістр)

спеціальність

(назва)

освітня програма

(назва)

_____ курс, група _____

Керівник від кафедри: _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник від закладу освіти / організації /
установи: _____

(посада, вчене звання, науковий ступінь)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

КИЇВ – 20__ р.